

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

„_____” _____ 2020 р.

07-03-147

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
CURRENT SOCIAL POLICY PROBLEMS

для здобувачів I (бакалаврського) рівня освіти
спеціальності 053 «Психологія»
for first-time (bachelor) education recipients
specialty 053 "Psychology"

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» / Рівне: НУВГП, 2020. 16 с.

Розробник: Шевчук Т. Є., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін

Протокол від « 17 » січня 2020 р., протокол № 08 .

Зав. кафедри суспільних дисциплін

Ю. П. Олексін

Керівник групи забезпечення спеціальності 053 Психологія

Н. В. Оксентюк

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол від « » 2020 р., протокол № .

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ _____

Н .Е. Ковшун

ВСТУП

Програма навчальної нормативної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів І (бакалаврського) рівня освіти спеціальності 053 «Психологія».

Підготовка майбутнього фахівця до професійної діяльності набуває надзвичайної ваги особливо в сучасних умовах, у період реформування освіти. Навчання здобувачів І (бакалаврського) рівня освіти вимагає від студента серйозної підготовки, прикладання зусиль в оволодінні найновішими формами, методами, засобами професійної діяльності.

Дисципліна «Актуальні проблеми соціальної політики» має допомогти майбутнім фахівцям психологам оволодіти основами наукового і практичного управління соціально-політичними і культурними процесами, соціальним захистом та соціальним розвитком на макро- та мікрорівнях, які необхідні для роботи на підприємствах різних форм власності, у державних установах та інших соціальних інституціях.

Навчальна дисципліна належить до складової освітньо-наукової програми, що забезпечує набуття універсальних компетентностей.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із курсів: «Психологія», «Соціальна психологія», «Психологія праці та організаційна психологія»; роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на заняттях, самостійну роботу та виконання окреслених завдань.

Вимоги до компетенцій визначено галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Навчальна програма дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» розроблена відповідно до структури та змісту навчальних посібників, які рекомендовано для здобувачів І (бакалаврського) рівня освіти закладів вищої освіти.

Курс «Актуальні проблеми соціальної політики» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки фахівця. Він належить до циклу вибіркової підготовки, пов'язаних з вивченням організаційних засад соціальної діяльності в

суспільстві, а також спрямований на формування здатності майбутнього психолога до аналізу соціальної політики країни, соціально-політичних процесів на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Курс «Актуальні проблеми соціальної політики» є дисципліною вільного вибору студентів, яка дозволяє майбутнім фахівцям обґрунтовувати необхідність соціальних змін, прийняття практичних рішень щодо покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки суспільства і окремої людини.

Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується практичними заняттями, роздатковим та відеоматеріалом за розділами дисципліни.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна безпека, соціальна справедливість, соціальне партнерство, соціальні проблеми, соціальні стандарти, мінімальний соціальний стандарт.

Abstract

The curriculum of the discipline "Actual problems of social policy" is designed in accordance with the structure and content of the textbooks, which are recommended for applicants of the first (bachelor) level of education of higher education institutions.

The course "Actual problems of social policy" occupies an important place in the general structural and logical scheme of specialist training.

It belongs to the cycle of sample preparation related to the study of organizational principles of social activity in society, as well as aimed at shaping the ability of the future psychologist to analyze the social policy of the country, socio-political processes at the national, regional and local levels.

The course "Actual problems of social policy" is a discipline of free choice of students, which allows future professionals to justify the need for social change, making practical decisions to improve social welfare and improve social security of society and the individual.

The study of theoretical material is accompanied by practical classes, handouts and video material in sections of the discipline.

Key words: Social policy, social security, social justice, social partnership, social problems, social standards, minimum social standard.

1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників | Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти | Характеристика навчальної дисципліни | |
|---|--|--------------------------------------|-----------------------|
| | | денна форма навчання | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 | Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 053 «Психологія» | Вибіркова | |
| Модулів – 1 | | Рік підготовки | |
| Змістових модулів – 3 | | 3-й | 3-й |
| Загальна кількість годин – 90 | | Семестр | |
| | | 6-й | 6-й |
| | | Лекції | |
| | | 20 год. | 2 год. |
| | | Семінарські | |
| | | 16 год. | 8 год. |
| | | Самостійна робота | |
| 54 год. | 80 год. | | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 год. СРС – 6 год. | Рівень вищої освіти: I (бакалаврський) | Вид контролю – залік | |

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 40 % до 60 %; для заочної форми навчання - 11 % до 89 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головна **мета** вивчення дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» для майбутніх психологів – не тільки засвоєння здобувачами сутнісних характеристик соціальної політики та її засад, а також формування комплексу знань, умінь і навичок, необхідних для виконання конкретної роботи, пов'язаної з основними напрямками соціальної політики на макро- та мікрорівні, забезпеченням соціального захисту громади, соціальної групи, сім'ї, людини.

Навчальні завдання курсу:

- засвоєння теоретико-методологічних засад соціальної політики;
- засвоєння основних світових тенденцій розвитку соціально-політичних відносин і соціальної політики на сучасному етапі;
- засвоєння організаційно-правових засад соціальної політики;
- засвоєння пріоритетних напрямів соціальних реформ в Україні та світі;
- вивчення актуальних проблем соціальної сфери та механізмів функціонування інституцій, які займаються розробкою та впровадженням соціальної політики;
- засвоєння основ управління соціальними процесами.

Розвивальні завдання курсу:

- розкриття практичних аспектів участі майбутнього фахівця в розробці й реалізації соціальної політики;
- розвиток умінь давати об'єктивну характеристику соціальним проблемам та пропонувати шляхи їх вирішення;
- формування навичок пошуку інформації, що стосується діючих соціальних програм чи проектів соціальної сфери держави й інших суб'єктів соціальної політики;
- формування умінь формувати й обґрунтовувати власну думку щодо проблем соціальної політики;
- формування умінь соціального прогнозування, соціального проектування, соціального планування.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Загальні характеристики соціальної політики

Тема 1. Соціальна політика як наука і навчальна дисципліна

Соціальна політика як навчальна дисципліна. Предмет курсу. Мета, завдання і значення навчального курсу. Види навчальних завдань. Класифікація джерел інформації щодо соціальної політики.

Тема 2. Суб'єкти соціальної політики

Соціальна політика як цілісна система. Структура соціальної політики, Взаємозв'язок соціальної політики з іншими соціальними системами. Об'єкт соціальної політики (соціально-демографічна характеристика).

Тема 3. Основні етапи розвитку соціальної політики

Цивілізація і соціальна політика. Соціологія бідності та розвиток теоретичних засад соціальної політики в західній соціології XIX – першої половини XX ст. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій пол. XX ст. Концепція соціальної держави. Соціально-орієнтована економіка.

Тема 4. Моделі соціальної політики

Поняття «соціальна держава». Напрямки еволюції соціальної політики: визначення системи пріоритетів. Системні зміни соціальної політики. Мета і принципи державної соціальної політики. Патерналістська модель організації соціальної політики. Держава як єдине джерело захисту. Фінансовий механізм патерналістської моделі. Модель адресної соціальної політики. Фінансовий механізм адресної моделі. Персоніфікований облік.

Змістовий модуль 2.

Механізми соціальної політики та соціального захисту населення

Тема 5. Управління соціальною політикою

Діяльність держави по управлінню розвитком соціальної сфери: визначення змісту, напрямів розвитку, функціонування. Об'єкти і суб'єкти управління соціальною політикою. Рівні управління. Актуальність проблем соціальної політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Політична зумовленість вибору

стратегії соціальної політики. Основні напрямки соціальної політики України.

Тема 6. Механізми соціальної політики

Законодавча й нормативна база. Системоутворююче державне соціальне законодавство. Нормативні матеріали поточного характеру в соціальній політиці. Соціальна нормотворчість на регіональному та місцевому рівнях. Фінансово-кредитний механізм як інструмент утворення і використання фінансових ресурсів соціального спрямування. Адміністративні рішення додаткової соціальної підтримки населення.

Тема 7. Соціальний захист населення

Визначення соціального захисту. Напрямки та форми соціального захисту. Превентивна та реабілітаційна функції соціального захисту. Особливості соціального захисту протягом життєвого циклу людини. Соціальні служби. Функції соціальних служб як амортизатора феномена потреби (бідності). Державні соціальні служби і їхня роль в управлінні соціальними процесами. Перспективи державних соціальних служб.

Тема 8. Соціальне страхування і пенсійне забезпечення

Соціальне страхування як основа формування держави загального добробуту. Система соціального страхування. Історія становлення системи соціального страхування. Полеміка щодо проекту обов'язкового пенсійного страхування. Політичні засади впровадження системи соціального страхування.

4. Структура навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики»

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | | | | | |
|---|-----------------|--------------|---|--|----|--------------|--------------|---|--|----|
| | Денна форма | | | | | Заочна форма | | | | |
| | Усього | у тому числі | | | | усього | у тому числі | | | |
| | | л | с | | сп | | л | с | | сп |
| 1 | 2 | 3 | 4 | | 5 | 6 | 7 | 8 | | 9 |
| Модуль 1 | | | | | | | | | | |
| Змістовий модуль 1. Загальні характеристики соціальної політики. | | | | | | | | | | |

| | | | | | | | | | | |
|---|--|----|---|--|----|--|---|---|--|----|
| Тема 1. Соціальна політика як наука і навчальна дисципліна | | 2 | 2 | | 5 | | 2 | 2 | | 7 |
| Тема 2. Суб'єкти соціальної політики | | 2 | 2 | | 5 | | - | - | | 9 |
| Тема 3. Основні етапи розвитку соціальної політики | | 2 | 2 | | 5 | | - | - | | 9 |
| Тема 4. Моделі соціальної політики | | 4 | 2 | | 5 | | - | 2 | | 9 |
| Разом по ЗМ - 1 | | 10 | 8 | | 20 | | | 4 | | 34 |

Змістовий модуль 2. Механізми соціальної політики та соціального захисту населення

| | | | | | | | | | | |
|--|--|----|---|--|----|--|---|---|--|----|
| Тема 5. Управління соціальною політикою | | 2 | 2 | | 6 | | - | - | | 9 |
| Тема 6. Механізми соціальної політики | | 4 | 2 | | 6 | | - | - | | 9 |
| Тема 7. Соціальний захист населення | | 2 | 2 | | 6 | | - | 2 | | 9 |
| Тема 8. Соціальне страхування і пенсійне забезпечення | | 2 | 2 | | 6 | | - | 2 | | 9 |
| Разом по ЗМ - 2 | | 10 | 8 | | 24 | | | 4 | | 36 |

Модуль 2

| | | | | | | | | | | |
|--------------|----|----|----|--|----|----|---|---|--|----|
| Звіт по ІНДЗ | 10 | | | | 10 | 10 | | | | 10 |
| Усього годин | 90 | 20 | 16 | | 54 | 90 | 2 | 8 | | 80 |

5. Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми | Кіл-ть год. денна форма | Кіл-ть год. заочна форма |
|-------|--|-------------------------|--------------------------|
| 1. | Соціальна політика як наука і навчальна дисципліна | 2 | 2 |
| 2. | Суб'єкти соціальної політики | 2 | - |
| 3. | Основні етапи розвитку соціальної політики | 2 | - |
| 4. | Моделі соціальної політики | 2 | 2 |
| 5. | Управління соціальною політикою | 2 | 2 |
| 6. | Механізми соціальної політики | 2 | - |
| 7. | Соціальний захист населення | 2 | 2 |
| 8. | Соціальне страхування і пенсійне забезпечення | 2 | - |
| | Разом | 16 | 8 |

6. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми | Кіл-ть год. денна форма | Кіл-ть год. заочна форма |
|-------|--|-------------------------|--------------------------|
| 1. | Сутнісні характеристики соціальної політики як суспільного феномену | 7 | 10 |
| 2. | Соціальне партнерство в системі соціальної політики | 6 | 10 |
| 3. | Соціальна політика як системна соціальна технологія | 7 | 10 |
| 4. | Взаємозв'язок соціальної політики і соціальної роботи | 6 | 10 |
| 5. | Пріоритетні завдання і напрями соціальної політики української держави | 7 | 10 |
| 6. | Регіональний аспект соціальної | 6 | 10 |

| | | | |
|----|--|----|----|
| | політики | | |
| 7. | Соціальна молодіжна політика | 7 | 10 |
| 8. | Бідність як одна з ключових соціальних проблем суспільства | 8 | 10 |
| | Разом | 54 | 80 |

7. Звіт по самостійній роботі

Звіт із самостійної роботи з дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» складають:

1. Самостійне опрацювання теоретичних питань курсу.
2. Підготовка до практичних занять, опрацювання першоджерел та навчальної літератури.
3. Написання рефератів та есе.
4. Інші передбачені форми самостійної роботи.

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» використовуються пояснювально-ілюстративні методи з використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв’язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психолого-педагогічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

9. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

| Модуль 1 | | | | | | | | | Всього | |
|--------------------|-----|--------------------|-----|-------|-----|--------------------|-----|-----|--------|-----|
| Змістовий модуль 1 | | Змістовий модуль 2 | | | | Змістовий модуль 3 | | | | |
| Т 1 | Т 2 | Т 3 | Т 4 | МК №1 | Т 5 | Т 6 | Т 7 | Т 8 | МК №2 | 100 |
| 4 | 4 | 4 | 4 | 20 | 4 | 4 | 4 | 4 | 20 | |
| 3 | 3 | 4 | 4 | | 3 | 4 | 3 | 4 | | |

| | | | | | | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|
| | | | | | | | | | | |
|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|

Шкала оцінювання

| | |
|---|---|
| Сума балів за всі форми навчальної діяльності | Для заліку |
| 100-90 | «зараховано» |
| 82-89 | «зараховано» |
| 74-81 | |
| 64-73 | «зараховано» |
| 60-63 | |
| 35-59 | «не зараховано» з можливістю повторного складання |
| 0-34 | «не зараховано» з обов'язковим повторним вивченням курсом |

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» включає:

1. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні : навч. метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернігів: ЧДТУ, 2012. 319 с.

2. Гриненко А. М. Соціальна політика: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. К.: КНЕУ, 2013. 309 с.

3. Конспект лекцій на паперових носіях.

4. Конспект лекцій на електронних носіях.

5. Нормативні документи Міністерства освіти і науки, України.

6. Мультимедійні презентації до тем дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики».

7. Роздатковий матеріал до семінарських занять.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гончарова С. Ю., Отенко І. П. Соціальна політика. Х., 2013. 198 с.
2. Гриненко А. М. Соціальна політика: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. К. : КНЕУ, 2013. 309 с.
3. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. Доступний з: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_1.php/
4. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 107 с.
5. Здіорук С.І., Литвиненко О.М., Розумна О.П. Культурна політика України: національна модель у європейському контексті. Аналітична доповідь. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. Доступний з: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Kul%5C_tura2012-6090f.pdf
6. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернігів : ЧДТУ, 2012. 319 с.
7. Культурна політика в Україні. Аналітичний огляд Авт.колектив під керівництвом Гриценко О. Доступний з: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2007_s1.php
8. Методологія, напрями, тенденції, проблеми у сфері праці та соціальної політики / М. М. Папієв (ред.), Т. М. Кір'ян (ред.). К. : Соцінформ, 2006. 408с.
9. Мужикова Н. М., Пузирний В. Ф., Семиног Л. А. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС. Чернігів : Деснянська правда, 2007. 170 с. 15
10. Семигіна Т. В. Соціальна політика у глобальному вимірі. К. Університетське видавництво "Пульсари", 2003. 252 с.
11. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики: Навч. посіб. К. : МАУП, 2002. 200 с.
12. Скуратівський В. А., Палій О. М., Лібанова Е. М. Соціальна політика: Навч. посібник для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності «Державне управління». К. : УАДУ, 2007. С. 5-7.
13. Спікер П. Соціальна політика: теорії та підходи. К., 2000. 400 с.
14. Шевчук П. І. Соціальна політика. Л. : Світ, 2015. 400 с.

15. Шевчук П.І. Соціальна політика та соціальна безпека людини. Навчальний посібник. Львів, 2003. 178 с.

Додаткова література:

1. Борецька Н. П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми. Донецьк : Янтра, 2001. 351 с.
2. Буценко О. Компендіум культурних політик и тенденцій в Європі: профіль Україна, 201. Доступний з: http://www.culturalpolicies.net/down/ukraine_ol_022011.pdf/
3. Воронов І. О. Глобалізація і політика: Реалії і перспективи соціальних трансформацій. К. : Генеза, 2004. 288 с.
4. Головінов О. М., Горожанкіна М. Є., Дмитриченко Л. І. та ін. Соціальна політика та економічна безпека. Донецьк : Каштан, 2004. 335 с.
5. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі. Розділ 6. Інфраструктура культурної сфери. Доступний з: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_1.php/
6. Злупко С. М., Радецький Й. І. Людський потенціал, зайнятість і соціальний захист населення в Україні. Л. : Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2001. 192 с. 16
7. Ільчук Л.І., Сивак А.В, Супруненко А.П. Концепція соціальної держави України (проект): Центр перспективних соціальних досліджень, 200. Доступний з: <http://cpsr.org.ua/?pr=9&id=131> .
8. Колот А.М. Соціально-трудова відносина: теорія і практика регулювання: Монографія. К.: КНЕУ, 2003. 230 с.
9. Кривоконь Н.І. Проблеми моделювання в соціальній роботі на регіональному рівні // Освіта, наука та виробництво у регіональному розвитку: Міжнародний інноваційний форум. Матеріали доповідей та виступів. Чернігів: ЧДІЕУ, 2008. С. 136 – 138.
10. Міщенко Т. Право малозабезпеченої сім'ї на державну підтримку // Соц. захист. 2011. № 8. С. 32–34.
11. Надточій Б. Пенсійне страхування в Україні: історичний аспект // Соц. захист. 2000. № 3. С. 54–58.
12. Надточій Б. Соціальне страхування у контексті історії. Доступний з: <http://www.ukraine.usaid.gov/ukr/>
13. Оленцевич Н. Соціальне партнерство: деякі питання теорії та практики становлення в Україні // Економіст. 2005. № 8. С.70–73.
14. Пересулько Т.В. «Актуальність впровадження соціального

маркетингу в галузі національної культури України та у просуванні національного культурного продукту». Доступний з: http://www.culturalstudies.in.ua/knigi_7_12.php

15. Петюх В. М. Ринок праці та зайнятість: Навч. посібник. К. : МАУП, 2007. 120 с.

16. Попович Г.М. Моделі соціальної політики і соціальна практика. Доступний з: <http://www.socwd.uzhgorod.ua/>

17. Праця та соціальна політика в Україні: Аналітико-статистичний збірник. К. : Соцінформ, 2018. 160 с.

18. Проблемні питання праці та соціальної політики. К. : Соцінформ, 2003. 510 с.

18. Сергієнко О. Соціальна політика в сучасному світі та в Україні // УКРАЇНА: Аспекти праці. 2012. № 1. С. 31-37.

19. Скуратівський В.А. Соціальний розвиток і соціальна політика: сучасні реалії, тенденції розвитку // Вісник УАДУ. 2016. №1. С. 137–158.

20. Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення. К. : Студцентр: НІКА Центр, 2016. 203 с.

21. Ягодка І. Соціальна інфраструктура і політика. К., 2000. 212с.

13. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>

2. Національна бібліотека ім. В. І. Вернацького / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>(інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)

4. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>

5. Вища освіта / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/

6. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>

7. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44)/ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.cbc.rv.ua/>

